

การวิเคราะห์หนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลระหว่าง
ปี 2552– 2558
ANALYSIS OF AWARD – WINNING CHILDREN’S FICTION DURING
THE YEARS 2009 – 2015

หลี่ หนิงหมิน^{1*} สนิท สัตโยภาส² และ ศรีวิไล พลมณี³
Li Ningmin^{1*}, Sanit Sattayopat², and Sriwilai Ponmanee³

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถ.ช้างเผือก ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300^{1,2,3}
Chiang Mai Rajabhat University, 202 Chang Puak Road, Chang Puak Sub-district, Mueang District,
Chiang Mai Province 50300^{1,2,3}

*Corresponding author E-mail: leeyunzai@gmail.com

(Received: May 25, 2017; Revised: Jun 1, 2019; Accepted: Jun 21, 2019)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานระหว่างปี 2552–2558 ในด้านเนื้อหา ลักษณะการใช้ภาษา และคุณค่าของหนังสือ โดยใช้แบบตารางวิเคราะห์ข้อมูลเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลจำนวน 20 เรื่อง แล้วนำผลการศึกษามานำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านเนื้อหาของหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลระหว่างปี 2552–2558 ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักความผูกพันในครอบครัว การช่วยเหลือแบ่งปันให้กับผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต กตัญญู รวมทั้งสอนให้รู้จักการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) ลักษณะการใช้ภาษา หนังสือดังกล่าวจะใช้คำและประโยคที่ง่ายเหมาะสมกับเด็กวัย 6–11 ปี กล่าวคือใช้คำถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ใช้คำสั้น กระชับ สละสลวย และมีการใช้คำเพื่อเสริมสร้างภาพ อารมณ์และความรู้สึก ทำให้เด็กอ่านแล้วเข้าใจง่าย เกิดความสนุกสนาน และ 3) ด้านคุณค่าพบว่า มี 3 ประเภทคือ 3.1) คุณค่าทางด้านความคิดสร้างสรรค์สอนให้เด็กมีจินตนาการ มีสติปัญญารอบรู้ ใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบ่งความคิดเชิงคุณธรรม

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

² รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

³ รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ไว้อีกด้วย 3.2) คุณค่าทางด้านอารมณ์สอนให้เด็กรู้จักเข้าใจตนเองและผู้อื่น มองโลกในแง่ดี

3.3) คุณค่าทางด้านสังคม สอนให้เด็กรู้จักการทำงานเป็นทีม สอนให้มีการเรียนรู้ของการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี และยังสอนให้รู้จักเอื้ออาทรต่อผู้อื่นอีกด้วย

คำสำคัญ: ลักษณะการใช้ภาษา, คุณค่า, รางวัลคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, การวิเคราะห์หนังสือบันเทิงคดี

ABSTRACT

The objective of this research aimed to study about the fiction books for children that received award from the Basic Education Committee during the years 2009–2015, in part of the contents, languages characteristics and the value of books. The instrument of this study was a table of data analysis. 20 children fictions were analyzed and the results were presented in the form of descriptive analysis.

The results revealed that; 1) the contents of the fiction books for children that received award during the years 2009–2015 were about love and relationship in family, sharing with others, being honest, gratefulness, teaching to conserve nature and environment; 2) the languages characteristics, the books were written by using simple words and sentences that suitable for children ages 6–11 years, namely, using correct words according with grammar, short words, compact words, elegant words and using words to create emotions and feelings. It was easy to read and understand for children, and 3) the value of books, divided to 3 types as followed; 3.1) the value of creative, it made children have imagination, intelligence, think with consideration and conceal with moral thinking as well, 3.2) the value of emotion, it taught children how to understand themselves and positive thinking. Finally, 3.3) the value of society, it taught children how to work together, being good leader or follower and helping each other.

KEYWORDS: Language Characteristics, Values, Award Basic Education Committee, Fiction Books Analysis



บทนำ

เด็กคือทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า เพราะพวกเขาเหล่านั้นจะเติบโตเป็นกำลังสำคัญและเป็นผู้รับผิดชอบในอนาคตต่อไป ดังนั้นเด็กจึงจำเป็นต้องมีการ “เตรียมตัว” เพื่อเติบโตเป็นวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ที่จะสามารถรับผิดชอบต่อตนเองในทุก ๆ ด้าน จึงทำให้การพัฒนาเด็กเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งสำหรับการวางรากฐานที่มั่นคงให้ประเทศชาติ การพัฒนาเด็กมีหลากหลายแนวทางและวิธีการที่ตัวอย่างหนึ่งก็คือการใช้หนังสือเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเด็ก โดยเด็กจะได้ฝึกฝนการอ่านสติปัญญา อีกทั้งยังสามารถเรียนรู้ประสบการณ์จากในหนังสือ เพื่อเตรียมตัวเป็นวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ที่สามารถรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ

หนังสือ คือ แหล่งรวมความรู้ อันมหาศาล สามารถตอบสนองความต้องการเพื่อค้นคว้าหาคำตอบที่อยากรู้ได้ในทุกเรื่อง สุนีย์ เลิศแสงกิจและพิศิษฐ์ กาญจนพิมาย (2546, น. 36) กล่าวว่าหนังสือคือทรัพยากรนิเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ ทำการบันทึกความรู้ ความคิด ประสบการณ์ ของมนุษย์ถ่ายทอดเป็นลายลักษณ์อักษรจัดพิมพ์เป็นเล่ม มีคุณค่าถาวร

ส่วนหนังสือสำหรับเด็ก วชิราพร สุวรรณศรวล (2543, น. 11) กล่าวว่า หนังสือนำสำหรับเด็กคืองานเขียนที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน โดยมีเนื้อหาสาระและการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับเด็กในวัยต่าง ๆ อาจมีภาพประกอบเรื่องราวเพื่อช่วยให้เด็กเกิด

ความสนใจและเพลิดเพลิน

เนื่องจากหนังสือมีส่วนในการพัฒนาเด็ก สังคมไทยทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาลจึงให้ความสำคัญแก่งานเขียนวรรณกรรมสำหรับเด็กไม่น้อยกว่างานเขียนสำหรับบุคคลทั่วไป ในส่วนของรัฐบาลกระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญของเด็กและเยาวชนไทย จึงให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สังกัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้จัดให้มีการประกวดหนังสือดีเด่นประเภทต่าง ๆ ในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติของทุกปี โดยมีเกณฑ์การให้รางวัลว่า หนังสือสำหรับเด็กพิจารณาคุณค่าสารประโยชน์ที่เด็กจะได้รับจากการอ่าน เพื่อการดำรงชีวิตและส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การใช้สำนวนโวหาร ถ้อยคำ วิธีเรียบเรียง ความเหมาะสมแก่วัยของเด็ก ภาพประกอบ การออกแบบและจัดทำรูปเล่ม

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของหนังสือสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าไม่เพียงแต่ช่วยให้เด็กได้รับความบันเทิงสนุกสนานเพียงเท่านั้น แต่ยังสอดแทรกคำสอนต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และสามารถนำไปปรับใช้ได้เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิเคราะห์หนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็ก เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจในส่วนต่าง ๆ โดยละเอียด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเนื้อหาของหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานระหว่างปี 2552-2558

2. เพื่อศึกษาลักษณะการใช้ภาษาในหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานระหว่างปี 2552-2558

3. เพื่อศึกษาคุณค่าในหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานระหว่างปี 2552-2558

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาการใช้ภาษาและคุณค่าของหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานระหว่างปี 2552-2558 โดยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กอายุ 6-11 ปี ที่ได้รับรางวัลจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานระหว่างปี 2552-2558 จำนวน 20 เล่ม โดยแยกออกเป็นรางวัลดีเด่นจำนวน 2 เล่ม รางวัลชมเชยจำนวน 18 เล่ม ดังนี้

1.1 นวรัตน์ สีนุไร. สายรุ้งหายไปไหน, รางวัลชมเชยปี 2552

1.2 อธิฐาน ปกป้อง. กระจ่างน้อยนอนไม่หลับ, รางวัลชมเชยปี 2553

1.3 รัตนา คชนาท. ความดีลือลือลือลือ, รางวัลชมเชยปี 2553

1.4 สุมาลี. ม็อกซ์แมวมหัศจรรย์, รางวัลชมเชยปี 2553

1.5 เพนกวินตัวแรก. ดาวดวงนั้นของฉันคนเดียว, รางวัลชมเชยปี 2554

1.6 นวรัตน์ สีนุไร. ตาลเดี่ยวยอดกตัญญู, รางวัลชมเชยปี 2554

1.7 สองขา. เศษกระดาด, รางวัลดีเด่นปี 2555

1.8 พงกมล. ก-ฮ เทียวงานวัด, รางวัลชมเชย ปี 2555

1.9 สองขา. ผ้าของพ่อ, รางวัลชมเชยปี 2555

1.10 เจริญรัตน์ เรืองแก้ว. เรื่องของใบข้าว, รางวัลชมเชยปี 2555

1.11 ปรีดา ปัญญาจันทร์. ของเล่นจากไม้, รางวัลชมเชยปี 2556

1.12 อรเกษม รอดสุทธิ. เจ้าบุญหลง, รางวัลชมเชยปี 2556

1.13 รัตมี เปื้อขุนทด. อลวนสี่ขาสองหมาสามแมว, รางวัลชมเชยปี 2556

1.14 นิชา พิษณิษฐ์. ตุ๊กตาแห่งความทรงจำ, รางวัลดีเด่นปี 2557

1.15 นามบุญ นามเป็นบุญ. ของขวัญแต่พระราช, รางวัลชมเชยปี 2557

1.16 ส.พุ่มสุวรรณ. ท้องนา...ฟ้าสีสวย, รางวัลชมเชยปี 2557

1.17 โชติศรีสุวรรณ. พ่อครูรับผมจะเป็นเด็กดี, รางวัลชมเชยปี 2557

1.18 ขวัญจิตต์ เนียมเกตุ. ตุ๊กตาของซาลิ, รางวัลชมเชยปี 2558

1.19 รัตนา คชนาท. เป็นแบบนี้ก็ดีดีดี It's Happy this Way, รางวัลชมเชยปี 2558

1.20 ปรีดา ปัญญาจันทร์ และ
สุตไผ่ เมืองไทย. ลุงโทนกัปป็น, รางวัลชมเชย
ปี 2558

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประเด็นที่
ศึกษาวิเคราะห์มี 3 ประเด็น ได้แก่ เนื้อเรื่อง
การใช้ภาษา และคุณค่าของหนังสือบันเทิงคดี
สำหรับเด็กอายุ 6-11 ปี ที่ได้รับรางวัลจากคณะ
กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระหว่างปี
2552-2558 จำนวน 20 เล่ม

ขั้นตอนการวิจัย

1. ขั้นการสร้างเครื่องมือ

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหา
การใช้ภาษาและคุณค่าของหนังสือบันเทิงคดี
สำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลจากคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานปี 2552-2558

1.2 การสร้างตารางการวิเคราะห์
เพื่อเป็นเครื่องมือให้สอดคล้องกับจุดประสงค์
ของงานวิจัย โดยศึกษาจากเกณฑ์การให้รางวัล
ของ สพฐ. และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3 นำเครื่องมือให้อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณาให้คำแนะนำ

1.4 ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามที่
อาจารย์เสนอแนะ

1.5 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอ
ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านประเมินเพื่อได้ความคิดเห็น
ว่าการวิเคราะห์ครั้งนี้มีความเหมาะสม
และสอดคล้องกับงานวิจัย

1.6 หลังจากนั้นจึงนำข้อเสนอแนะ
จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับแก้เครื่องมือให้สมบูรณ์

2. ขั้นการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
รวบรวมและศึกษาเอกสารและงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็ก

ประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลรวมทั้งหนังสือ
และเอกสารอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษ
วิจัยซึ่งประกอบด้วย

2.1 เอกสารขั้นต้น หนังสือบันเทิง
คดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลจากคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานระหว่างปี 2552-2558
จำนวน 20 เล่ม

2.2 เอกสารชั้นรอง ศึกษาเอกสาร
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือสำหรับเด็ก
ประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัล รวมทั้งเอกสาร
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์หนังสือ
สำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัล
เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางและหลักการในการ
ศึกษาวิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กประเภท
บันเทิงคดีที่ได้รับรางวัล

3. ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล

อ่านวิเคราะห์หนังสือแล้วนำสาระ
ที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ลักษณะการใช้ภาษา
และคุณค่าหรือประโยชน์ของหนังสือบันทึก
ลงตารางวิเคราะห์จากนั้นจึงสังเคราะห์ข้อมูล
เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 3 ข้อด้วยวิธี
พรรณนาวิเคราะห์แล้วสรุปผลและเสนอผล
งานวิจัยโดยการเขียนบรรยายประกอบตัวอย่าง

ผลการวิจัยพบว่า

1. หนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็ก
ที่ได้รับรางวัลจากคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐานระหว่างปี 2552-2558 มีเนื้อหา
เกี่ยวกับความรักความผูกพัน การช่วยเหลือ
การแบ่งปัน ความซื่อสัตย์และความกตัญญู
กตเวทิตา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ใหวพริบ
ปฏิภาณของเด็ก และธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ดังตัวอย่าง เรื่องตุ๊กตาแห่งความทรงจำของ ณิชชา พิษวณิชย์ มีเรื่องย่อว่า “เรื่องราวความรัก ความผูกพันของคนภายในครอบครัวที่มีต่อ ขาวฟาง เด็กน้อยผู้มาสงสารที่ไม่มีเงินซื้อตุ๊กตา ทำให้แม่ต้องทำตุ๊กตาขึ้นมาให้ขาวฟาง โดย ทำมาจากชิ้นส่วนต่าง ๆ ของความทรงจำจาก ขาวฟางกับคนในครอบครัว”

2. การใช้ภาษาในหนังสือบันเทิงคดี สำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลจากคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานปี 2552-2558 พบว่า มีการใช้คำและประโยค ตลอดจนการใช้สำนวน โวหารดังต่อไปนี้

2.1 การใช้ คำและ ประโยคมี ลักษณะดังนี้

2.1.1 ใช้ คำและ ประโยค อย่างง่ายเหมาะกับเด็กวัย 6-11 ปี ดังตัวอย่าง

“บางเล่มอ่านแล้วซ้ำ

บางเล่มอ่านแล้วได้ความรู้

บางเล่มรูปสวย

หลายเล่มอ่านแล้วชวนเก็บไป คิดต่อ” (สองขา, 2554ก, น. 7)

2.1.2 ใช้คำและประโยคถูกต้อง ตามหลักไวยากรณ์ ดังตัวอย่าง

“ชายคนหนึ่งจึงเสนอว่า ‘เรามา ซื้อของขวัญราคาแพงมาก ๆ ให้ท่านกันดีไหม’” (น่านุญ นามเป็นบุญ, 2556, น. 5)

2.1.3 ใช้คำและประโยคที่กระชับ สละสลวย ดังตัวอย่าง

“ศ คนเพลิน เดินชมงาน ยิ้มเบิกบาน สำราญใจ

ชม ระสัง ดีเสียงใส ดังก้องไป ไกลกังวาน” (พวงกลม, 2554, น. 4)

2.1.4 ใช้คำเสริมสร้างภาพและ

อารมณ์ความรู้สึก ดังตัวอย่าง

“ทันใดนั้นเอง ลุงโทนพลาดทำ ปีนลั่นเปรี้ยง นกกาแตกฮือบินหนีเสียงดังแซ่ซ้อง แซ่ซ้อง พร้อมกับลูกกระสุนปืนแล่นฉิวไปถูกชะนี หล่นร่วงจากต้นไม้” (ปรีดา ปัญญาจันทร์ และ สุตไพฑ เมืองไทย, 2557, น. 19-20)

2.2 การใช้สำนวนโวหาร ประกอบ ด้วย

2.2.1 อุปมาโวหาร ดังตัวอย่าง

“นากน้อยเห็นสัตว์ต่าง ๆ ยั้มแย่งต่อดูกันเหมือนขนมชั้นโยกเยก” (เพนกวินตัวแรก, 2553, น. 19)

2.2.2 บรรยายโวหาร ดังตัวอย่าง

“ตัวหนึ่งสีดำสนิททั้งตัวจริง แต่อีกตัวมีสีขาวตรงแก้มสองข้าง จมูก คาง ลงมาที่คอดยาวไปถึงอก ช่วงท้อง และปลายเท้า ทั้งสี่ข้าง สวยทั้งคู่ สีดำสนิทดูสง่า อีกตัวก็มี สีขาวได้ตำแหน่งที่สวยงามทีเดียว” (รัศมี เปื้อนทนต์, 2555, น. 17)

2.2.3 เทคนิควิหาร ดังตัวอย่าง

“แม่ ผมเชื่อแล้วครับว่า ความดี ย่อมเป็นหนึ่งในเสมอ ความดีมีคุณค่า ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน ผมจะจำสิ่งเหล่านี้ไว้ถ้าพ่อยังอยู่ พ่อคงจะดีใจเหมือนกันนะแม่” (ส.พุ่มสุวรรณ, 2556, น. 15)

3. ด้านคุณค่าที่ปรากฏในหนังสือ บันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลจาก คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปี 2552-2558 แบ่งออกเป็นคุณค่าด้านความคิด อารมณ์ และสังคมคือ

3.1 คุณค่าด้านความคิด ประกอบด้วย ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ สติปัญญา ความรู้ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และด้าน

ความคิดเชิงคุณธรรม ดังตัวอย่าง

“หากดาวดวงนั้น...เป็นของฉันคนเดียว’ ฉันจะเอาไปใช้แทนล้อรถจักรยานซีไปทุกหนทุกแห่ง โดยผู้แต่ง” (เพนกวิ้นตัวแรก, 2553, น. 8)

3.2 คุณค่าด้านอารมณ์ประกอบด้วย การเข้าใจตัวเองและผู้อื่น ความสนุกสนาน และการมองโลกในแง่ดี ดังตัวอย่าง

“เมื่อชะนีอาการดีขึ้น ลุงโทนตัดสินใจนำปีนยาวกระบองนั้นไปฝังดินท่ามกลางสายตาเหล่าสัตว์ที่ลอบมองอยู่เงียบๆ” (ปริศนาปัญญาจันทร์และสุตไผ่ เมืองไทย, 2557, น. 21)

3.3 คุณค่าด้านสังคม ประกอบด้วย การมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อผู้อื่น การรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น การทำงานเป็นทีม และการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ดังตัวอย่าง

“หลังโรงเรียนเลิก จี๊วหลิวพบป้าไก่อากำลังเข็นรถขายไอศกรีมขึ้นเนินเขา จี๊วหลิววิ่งรี่เข้าไปช่วย‘ขอบคุณมากจ๊ะ จี๊วหลิวนี่เป็นเด็กดีจริงๆ เลยนะ’ ป้าไก่อัยงบอกเสียตายที่ไม่ได้เห็นยิ้มสวย ๆ ของจี๊วหลิวเช่นกัน” (รัตนา คชนาท, 2557, น. 7)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

ด้านเนื้อหา หนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลระหว่างปี 2552-2558 มีลักษณะของเนื้อหาที่น่าสนใจเหมาะสมกับการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กวัย 6-11 ปี ได้แก่ เนื้อหาทางด้านความรักความผูกพัน ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ไหวพริบปฏิภาณ

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาเด็ก ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู และการช่วยเหลือ แบ่งปัน ซึ่งจากผลการวิจัยสรุปได้ว่าเนื้อหาในด้านความรักความผูกพันพบมากที่สุดหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลระหว่างปี 2552-2558 ดังตัวอย่าง **อลวนสี่ขา สองหมาสามแมว ของรัศมี เปื้อขุนทด** มีเรื่องย่อว่า “การผจญภัยใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันระหว่างหมากับแมวในครอบครัวของคน จึงเกิดเรื่องราวว่าวุ่นชวนอลวนปวดหัวต่าง ๆ มากมาย และถึงแม้ว่าแต่ละตัวจะมีลักษณะนิสัยและอารมณ์ที่แตกต่างกัน แต่เจ้าสี่ขาพวกนี้ชอบอยู่ด้วยกัน เล่นด้วยกัน กินด้วยกัน และสร้างเรื่องราวความผูกพันที่แสนจะน่ารักไว้ภายใต้ชายคาเดียวกัน” ซึ่งอธิบายเกี่ยวกับการใช้ชีวิตร่วมกันในช่วงระยะเวลาหนึ่งก่อให้เกิดความสัมพันธ์ การเข้าใจกัน การช่วยเหลือเกื้อกูล การเผชิญปัญหาต่าง ๆ ด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสัตว์หรือแม้กระทั่งสัตว์กับสัตว์ ซึ่งผลการวิจัยข้อนี้สอดคล้องกับกฤษฎา ณ หนองคาย (2544) ที่ทำวิจัยเรื่องการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลตั้งแต่ปีพ.ศ. 2522-2542 แล้วพบว่าวรรณกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นทั้ง 71 เรื่อง มีแนวคิดที่สำคัญ 5 แนวคิด คือแนวคิดเรื่องคุณธรรมจริยธรรม แนวคิดเรื่องความรักความผูกพัน แนวคิดเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติ แนวคิดเรื่องปัญหาเด็กและแนวคิดอื่น ๆ ที่เตรียมความพร้อมและพัฒนาให้เด็กก้าวไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ โดยเนื้อหาของแนวคิดเหล่านี้นำผู้อ่านไปสู่การเรียนรู้และเข้าใจในเรื่อง

ของธรรมชาติ ชีวิต และสังคมได้

ด้านการใช้ภาษา หนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลระหว่างปี 2552-2558 มีลักษณะการใช้ภาษาที่เรียบง่ายเหมาะสมกับเด็กวัย 6-11 ปี กล่าวคือมีการใช้คำง่าย สั้น กระชับ สละสลวย อ่านแล้วเข้าใจได้ทันที มีใจความเดียว ดังตัวอย่าง “ไม่มีใครตอบหนูนานุ่ม มีเพียงเสียงพึมพำพวกสัตว์ต่าง ๆ พวกมันหมดอาลัยตายอยาก” (นวรรตน์ สีหอุไร, 2551, น. 7) ซึ่งตรงกับแนวคิดของอรรถรงค์ โชควสุกุล และศรีอัมพร ประทุมพันธ์ (2544, น. 10-12) กล่าวว่า สำนวนภาษาลักษณะการเขียนประโยคในหนังสือเด็ก สำนวนภาษาและประโยคที่จะนำมาเขียนในหนังสือเด็กจะต้องเป็นภาษาง่าย ๆ อ่านแล้วสามารถเข้าใจความหมายได้ โดยไม่ต้องนำมาแปลอีกครึ่ง และการเขียนทุกคำจะต้องถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา เด็ก ๆ จะได้นำไปใช้อย่างถูกต้องทั้งในด้านการเขียนและการนำไปใช้ต่อไป และสอดคล้องกับผลการวิจัยของกฤษตยา ณ หนองคาย (2544) วิจัยเรื่องการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2522-2542 แล้วพบว่า การสร้างบทสนทนาที่สมจริงและการใช้ภาษาที่ผสมผสานภาษาที่เรียบง่าย ชัดเจนกับภาษาที่มีการตกแต่งให้งดงามเป็นวรรณศิลป์ ด้านตัวละครส่วนใหญ่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาได้อย่างสมจริงเพื่อเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตให้กับเด็ก ๆ ผลการวิจัยข้อนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจารุวรรณ อ่ำพันธุ์ (2543) เรื่องการวิเคราะห์วรรณกรรมเด็กก่อนวัยรุ่นประเภทบันเทิงคดี

ที่ได้รับรางวัลในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2538-2542 โดยใช้บทสนทนาและภาษาที่เด็กเข้าใจได้ง่ายพร้อมทั้งสอดแทรกข้อคิดที่เป็นประโยชน์ให้กับเด็กด้วย

ด้านคุณค่าหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลระหว่างปี 2552-2558 แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ คุณค่าด้านความคิด สติปัญญา คุณค่าด้านอารมณ์ และคุณค่าด้านสังคม พบว่าหนังสือสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลระหว่างปี 2552-2558 ให้คุณค่าด้านสังคมมากที่สุด โดยส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องของการมีน้ำใจ เอื้ออาทรต่อผู้อื่น กล่าวคือ สอนให้เด็กมีความคิดรู้จักแบ่งปันให้กับผู้อื่น แบ่งปันให้กับสังคม และแบ่งปันให้กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จะส่งผลให้เด็กเกิดความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่เอาประโยชน์แค่ตัวเองเป็นหลัก มองเห็นคุณค่าของผู้อื่น อันจะสามารถทำให้เด็กอยู่ร่วมกับสังคม และสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่าง “แต่กระต่ายน้อยเด็กดีตอบว่า ‘คุณป้าให้พรผมเยอะแล้ว ผมขอยกพรข้อสุดท้ายให้คุณป้าครับ’” (อชิฐฐาน ปกป้อง, 2556, น. 19) ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การประกวดหนังสือดีเด่นจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ว่า หนังสือสำหรับเด็ก พิจารณาคุณค่าสารประโยชน์ที่เด็กจะได้รับจากการอ่าน เพื่อการดำรงชีวิตและส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผลการวิจัยข้อนี้สอดคล้องกับลลิตา ศุภธนสินเชษม (2551) ที่ทำวิจัยเรื่องการวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็กเยาวชน

ที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว ปี พ.ศ. 2544-2547 แล้วพบว่า คุณค่าทางคุณธรรมที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเยาวชน มีคุณค่าด้านต่าง ๆ คือ เรื่องความมีน้ำใจ ความอุตสาหะ ความรับผิดชอบ ฯลฯ ซึ่งเป็นสิ่งดีงามที่ผู้อ่านควรยึดถือและปฏิบัติ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนิริมา คุณะติลล (2549) ที่ศึกษาเรื่องวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลดีเด่นของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2530-2544 แล้วพบว่าวรรณกรรมสำหรับเด็กมีลักษณะเด่นด้านแนวคิด 3 ประการ ประการที่ 1 ได้แก่ แนวคิดด้านคุณธรรม คือ ความเมตตา กรุณา ความกตัญญูกตเวที ความอุตสาหะ ความเสียสละ และความรับผิดชอบ

กล่าวโดยสรุปจากการวิเคราะห์หนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลระหว่างปี 2552-2558 มีคุณค่ามากมายสำหรับเด็ก กล่าวคือ ช่วยพัฒนาความคิดของเด็กให้กว้างขวาง ฉลาดรอบรู้ เพราะเรื่องราวหลากหลายในหนังสือเป็นเสมือนภาพจำลองชีวิต เด็กจะได้เรียนรู้เข้าใจและเกิดประสบการณ์สามารถแก้ไขปัญหา โดยเป็นการเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ในอนาคตได้ ช่วยเสริมสร้างจินตนาการให้กับเด็ก

เอกสารอ้างอิง

กฤษดา ฌ หนองคาย. (2544). *การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นที่ได้รับรางวัล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522-2542*. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

ขวัญจิตต์ นิยมเกตุ. (2557). *ตุ๊กตาของชาลี*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

เครือรัตน์ เรื่องแก้ว. (2554). *เรื่องของใบข้าว*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ ๑๙๙๑.

ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะการเขียน ช่วยกระตุ้นความจำ และได้เรียนรู้สำนวนภาษา ส่วนทางด้านอารมณ์และจิตใจหนังสือจะเป็นเพื่อนแก้เหงาที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นอาหารทางใจ ส่งเสริมวุฒิภาวะทางอารมณ์ให้แก่เด็กได้เป็นอย่างดี ในทางสังคม เมื่อเด็กอ่านหนังสือเขาจะได้เรียนรู้วิถีปฏิบัติ กฎเกณฑ์ กติกา ศีลธรรมที่สังคมยอมรับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผลการวิจัยนี้ใช้เป็นแหล่งข้อมูลในด้านการวางแผนเรื่องการใช้ภาษาและคุณค่าสำหรับผู้สนใจเขียนหนังสือสำหรับเด็ก
2. เป็นแนวทางในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กให้แก่เด็กนักเรียนและเด็ก ๆ ที่อยู่ในความดูแลของครูหรือผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบของหนังสือสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ได้รางวัลจากหน่วยงานอื่น เช่น รางวัลแว่นแก้ว
2. ควรศึกษาภาพประกอบของหนังสือสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ได้รางวัล

- จารุวรรณ อ่ำพันธุ์. (2543). *การวิเคราะห์วรรณกรรมเด็กก่อนวัยรุ่นประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติปี พ.ศ. 2538-2542*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาไทยศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- โชติ ศรีสุวรรณ. (2556). *พ่อครูครับผมจะเป็นเด็กดี*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ณิชา พิษณุชัย. (2556). *ตุ๊กตาแห่งความทรงจำ*. กรุงเทพฯ: ห้องเรียน.
- นวรรณ์ สีหุไร. (2551). *สายรุ้งหายไปไหน*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ ๑๙๙๑.
- นวรรณ์ สีหุไร. (2553). *ตาลเดี่ยวอดกตัญญู*. กรุงเทพฯ: บริษัท บิ๊กบุ๊ก เซนเตอร์ จำกัด.
- น่านุญ นามเป็นบุญ. (2556). *ของขวัญแด่พระราช*. กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.
- นิธิดา คุณะติลก. (2549). *วรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลดีเด่นของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2530-2544*. (ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ปรีดา ปัญญาจันทร์ และเกริก ยุ้นพันธ์. (2555). *ของเล่นจากไม้*. กรุงเทพฯ: แพรพเพนเด็ก.
- ปรีดา ปัญญาจันทร์ และสุดไพฑ เมืองไทย. (2557). *สูงโชนกับปิ่น*. กรุงเทพฯ: คิดส์บวก.
- พวงกลม. (2554). *ก-ฮ เทียบวงวัด*. กรุงเทพฯ: ประภาคารพักลีลา.
- เพนกวิ้นตัวแรก. (2553). *ดาวดวงนั้นของฉันคนเดียว*. กรุงเทพฯ: พาส เอ็ดดูเคชั่น.
- รัตนา คชนาท. (2557). *เป็นแบบนี้ก็ดี ดี It's Happy This Way*. กรุงเทพฯ: แม็คเอ็ดดูเคชั่น.
- รัตนา คชนาท. (2559). *ความดีสี่เหลี่ยม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มูลนิธิเด็ก.
- รัศมี เปื้อนทอด. (2555). *อลวนสี่ขา สองหมา สามแมว*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ลลิตา ศุภณสินเชษม. (2551). *การวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยที่ได้รับรางวัลแว่นแก้วปี พ.ศ. 2544-2547*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาไทยศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- วชิราพร สุวรรณศรุล. (2543). *การสร้างหนังสือเสริมประสบการณ์ เรื่องสัตว์มีกระดูกสันหลังชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- สองขา. (2554ก). *เศษกระดาษ*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- สองขา. (2554ข). *ผ้าของพ่อ*. กรุงเทพฯ: พาส แอท คิดส์.
- สุนีย์ เลิศแสงกิจ และพิศิษฐ์ กาญจนพิมาย. (2546). *ห้องสมุดกับการสื่อสารสนเทศ*. กรุงเทพฯ: วังอักษร.
- สุมาลี. (2552). *มีออกซ์ แมวมหัศจรรย์*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- ส.พุ่มสุวรรณ. (2556). *ห้องนา...ฟ้าสีสวย*. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของ สกสค.
- อชิฐฐาน ปกป้อง. (2556). *กระต่ายน้อยนอนไม่หลับ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มูลนิธิเด็ก.
- อรอนงค์ โชคสกุล และศรีอัมพร ประทุมพันธ์. (2544). *การผลิตนวัตกรรมการเรียนการสอนการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก เล่ม 4*. ชัยนาท: ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย.
- อรเกษม รอดสุทธิ. (2555). *เจ้าบุญหลง*. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท เพรส.